

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap Augustus 11^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' rémitő éj, 's a' jó reggeli.

Már elsetétedni látszott a' hold a' hegyek felől torlódó felhők miatt, midőn gróf L. egy forró nyári napon egyik barátjával vadászatot mulatván vissza mentében utját K. folyó mellett fekvő nagy erdőn folytató. Hasztalan lön azonban minden igyekezete lakhelyének keresésében; mert még nem messze haladott útjában, midőn a' sűrű felhők éji homállyal lepték-be a' föld területét, mit az egymást erő villámok percznyi borzasztó világosága még rémitőbbé festének. A' zápor patakkint hullott a' szétszakadt felhők-ből; a' dühösködő szélvész a' legerősb fákat tövestől szakasztá-ki a' föld gyomrából, melly az egymást erő dörgéstől rémitőleg rengett. Már az utazók vesztőket látták közeledni, midőn az ég kegyesen mosolygá reájok; mert imő a' sűrű fák közül világosság tűnt szemökbe. — Egek, milly vigasztaló örömet gerjeszte benne e' látvány! — Azonnal öszve szedvén tehát végső erejeket, nagy nehezen értek a' házhoz, mellynek ablakáról csillogott a' világosság. — A' grófnak azonban nem vala elegendő bátorsága a' lakhelybe azonnal betérni, mert a' háznak külseje nem legnyugtatóbb gondolatokat ébreszte benne, 's többféle gyanút forralt belseje. De bár ő kész-is lett volna a' szabadon 's nyomorult helyzetben tölteni az éjt; mivel azonban barátja, kit ő lelke gyanánt szeretett, 's élkéért, mint tulajdonaért legutolsó csep vérét ontani nem késett volna, a' sok erőltetés-től rosszul kezdé magát érzeni, — ennek állapotja bátoritá arra a' grófot, hogy az előtte olly gyanús ház ajtajának induljon, 's dobogó szívvvel kopogtasson rajta. De a' szabad helyett erős ki a z? hallatszott; az ajtó nem sokára nyílik, 's egy jól felfegyverkezett férjfi termett előttök. —

„Kik vagytok, — dörmöge ez — hogy illy későn, 's illy viharos időben jártok? itt számotokra semmi hely!” — „Barátom — szólla a' megrémült gróf, — én gr. L. vagyok; barátommal vadászaton levén vissza mentünkben eltévedénk, 's barátom a' hosszas járásban nem csak hogy ellankadt, hanem már roszul-is kezd lenni. Kérlek tehát, légy emberséges, 's adj éjjeli szállást!” — „Uram engedj-meg, hogy így fogadtalak; de ezen táj bátortalansága birt arra: nem egyszer forogtunk mi-is veszedelemben a' rablók miatt. Mi a' szállást illeti, nincs egyéb a' padlásnál; ha ezzel megelégszel, mindjárt ágyat vetek számotokra.” — Mitévő legyen az enyhet esdeklő? A' kínálást elkelte fogadniok, 's a' fekvés helyére a' szobából vezető lajtorján mindketten felmászván, nem sokára mély álomba merültek, melyből őket csak az alattok fekvő szobában folyt heves vitának ezen szózatjaik ébreszték-fel: „Nem, — csak az egyiknek kell elvesznie. — Abból semmi se lesz, mind a' kettőt meg kell ölni.” — Ezen tanácskozás az álomból felébredteket nagy rémülésbe hozá, 's még nagyobb borzadással kelle most hallaniok alattok a' fegyver élesítését. Ellentállásról szó se lehet; mert fegyvereiket oda lent felejtették, 's egyéb reájok nézve nem maradt hátra, mint magokat a' Mindenható oltalma alá adni. Végtére a' lajtorján felmászik a' házi gazda egyik kezében vakító lámpást, másikban fényes nagy kést tartván, 's titkolódzva, lábujhegyen, megöröbedve közelit az alvók felé, kik ekkor annyira megmerevedtek ijedtségökben, hogy őt többé nem-is látták. Már biborral kezdé festeni az ujonnan született nap a' hegyek ormait, midőn gr. L. 's társa magokhoz térvén csudálkozássukra életben lelék magokat. Most tehát elhagyván nyugvó helyöket a' házi gazda szobájába mentek-le, ki azonnal kérdezé, mikép nyugodtak legyen. — Gr. L. a' valódit nem akará megérinteni, mert még most-is kétséges vala előtte a' dolog. Arczvonulatin azonban valamelly kellemetlenséget vevén észre a' házi gazda „engedelmet kérek — szólla — hogy uraságtokat háborgattam, de annak fősvény feleségem volt oka; tegnap későn estve azon tanácskozánk, hogy uraságtok számára jó reggelit készítsünk: ő csak az egyik kappant, én meg mind a' kettőt kívántam leöletni

tudván, hogy a' fáradt utas jó étvággyal szokott birni, 's e' végett már későn éjjel a' padlásra-is felmentem, hogy egy darab szalonnát messek, 's a' sültet magyarosan készítve elejekbe tehessük.“ — Alig végzé ezen szavait a' vendéglő, midőn felesége a' kappanokat behozta. Vendégeink nevetvén a' dolog kimenetelén, nem annyira ugyan olly rémitő éjt, de több illy jó reggelit kívántak, 's hálás köszönettel viszonzván a' szük szállást, haza ballagtak.

Koricsanszky J. Istv.

ÉLETTÖRTÉNET.

Magyar Herkulesek.

1) Kinisy Pál temesi bán, Bács, Bihar, 's Temes fő ispánja, valamint elme tehetségéről, ugy vitézségéről 's herkulesi erejéről nevezetes. Falusi molnárnak fija volt, 's már ifiú korában, mint molnár legény erejének csudálatos bizonyosságait adá. Kezeivel malomkövet, teli hordókat; fogaival pedig egy fegyveres embert ruhájánál fogva felemelt. Így írja Bonfin. — Legjobb erejében a' katonai életet választá, mellyben lépcsőnkint emelkedett nagyobb hivatalokra. Egykor egy izmos Törököt párviadalra kihíván őt kezén fogá, és azonnal ujjait szétzuzta, 's mig a' Török másik kezébe veheté kardját, fejét veszté. A' Magyarok nagyobb részt neki köszönhették a' kenyérmezei diadalt, melly után török holt testekből rakata magának asztalt, 's azon vacsorált. Ennek végzetével a' győzedelmes katonák tánczra keltek. Kinisy egy holt Törököt kezei segítségével nélkül felemelvén azzal az egész sereg csudálkozására tánczolt. 1494-ik esztendőben a' szélütés nyelvét megállítá, 's midőn Ulászló király Erdélyből Temesvárra érkezék, elejébe mene, 's lábaihoz borulván jelekkel nyilatkoztatá (nem beszélhetvén), hogy hazájáért 's királyáért kész volna meghalni. Ulászló őt lábaitól felemelvén megmutatá neki a' sereget, mellyet a' Török ellen hozá. Kinisy erre kardot ránta, 's a' levegőt vagdalá annak jeléül, hogy ő-is vitézül harczoland a' Török ellen. A' király Temesvárról Péterváradig ment vele, hol neki 's Drágfynak 14,000 válogatott fegyveresből álló sereget ada által, mellyel a' két vitéz a' Száván átkelvén Szendrőt elégeték, 's a' tarto-

mányt szélthosszat pusztíták. — Ugy remege Konstantinápoly Kinisy előtt, hogy a' szultán testőre Ázsiába futamodék. Kinisy még azon esztendőben lázbetegségben halt-meg.

2) Bátor Opos. Salamon király alatt híres vitéz, miért Bátor nevet nyert. Erejét legelőször kimutatá 1009-ik esztendőben, midőn Salamont cseh országba kíséré a' Cseheknek Trencsin vármegyében tett pusztításaik meggátolására. Ott ő egy góliát nagyságú Csehet párviadalban megölt. Midőn Salamon Geyza herczeg ellen háborúskodott, emennek részéről egy Péter nevű híres bajnok a' királynak minden vitézeit párviadalra szóllítá-fel, mit Opos elfogadván Péternek szívét keresztül szurá lándsájával, 's Geyza fegyveresei közt úgy ontá a' vért, hogy abban keze-is megmerevedék.

E. Emil.

II. NÉPISMERTEÉS.

Otaheiti és a' Sandwich szigetek. (Folytatás.)

A' köz emberek beelégednek egy Maro-val (köpönyeg) és szalma kalappal. Mi a' királyi társaságot ama kevés esemegékkal, mellyeket adhattunk, megvendégeltük. Midőn estve a' szárazra kiléptek, tüzi játékkal leptük-meg őket, min nem kevéssé gyönyörködtek. Más nap, de már kissé jobb öltözetben, ismételték látogatásukat. Ekkor Aimatta, és Aburai-is velek jött. Nagy mennyiségű csónik, 's egy kettős sajka-is kísérte őket, mellyekben sok gyümölcsöt, gyökeret, négy iszonyú sertést hoztak, melly utóbbiak a' kis hajókat minden pillantatban felfordulással fenegették. Ama kettős sajka hajdan hadi hajó volt, de már most, valamint magok a' lakosok-is, hasznosabb foglalatosságra fordítottak.

Mihelyt a' királyné a' hajótetőzetre lépett, a' király nevében amaz ajándékot ajánlá, melly a' téritgetői iskolába letéttetett. En illő köszönettel válaszolék ezen figyelemre. Már most a' kapitányi szobába (cajüte) akartuk vezetni vendéginket fölöstökre, de az uralkodó királyné azt kívánta, hogy mindenek előtt ajándékait, a' sertéseket, 's minden egyéb adományait a' hajó tetőzetére kiraknók, hogy adakozása felől látható bizonyosságát mutathassá.

Az alatt a' fölöstök elhült, és szerencsétlenségre a' falatozás előtt az illendőségi szertartásból kerekedő még más nehézség-is adá elő magát. Az Otaheitiak hajdani szokásuk szerint t. i. illendőség ellen volt, hogy valamelly Taheiti a' király hugának jelenlétében egyék. Aimatta királyné tehát most-is ezen elsőségre hivatkozott. De már most attól lehetett tartani, hogy a' többi főrendűek ezen szokás megtartásán, melly a' kereszténység behozatásától fogva elavult, boszonkodni fognak.

Végre rá hagyá magát venni Aimatta, hogy azon vitatott jusáról lemondjon, de még-is sokáig durczáskodott, míg végre komorságát az egész társaság vidámsága elszélleszté.

Igen természetes, hogy a' főrendűek ama szokások fenntartását örömet látják, mivel csak azokban áll a' köztök és alattvalójik közt kitüntető egyetlen különbség. Ha tehát ettől-is megfosztatnak, számukra más előbbvalóság nem marad, mint a' történetből reájok jutott nagyobb testi erőség, minthogy nevelésök, 's gyakran birtokukra nézve-is legtöbb alattvalójikkal csak egyiránt állnak.

Nap közben több főrendűek jöttek Blossom hajóra. Valamennyit kitünteté jeles termetők, 's nemes alakjuk. Nem tudom, ha ezt jobb táplálásuknak kellessék-e tulajdonítani, vagy azon körülménynek, hogy a' szülők többnyire beteges, 's csunyább termetű gyermekeiket megölik, hogy a' szebbek nevelésére annál figyelmesebb gondot fordithassanak: de kétséget se szenved, hogy ezen emberek testi erőssége nekik honosaikra nagy hatást szerez. A' Taheitiak alig hihették-el, hogy pénztárnokom, ki legkarcsúbb férjfi volt a' hajón, valóban nem a' Blossom Natirarari-ja (kapitánya) volna.

A' főrendűek ezen jelenlétét az angoly consul arra használá, hogy az uralkodó királyné ama rendelkezésének vissza huzását eszközzené, melly a' britt alattvalók tulajdonát sőt életét-is veszedelmezteté. A' dolog t. i. így történt: Jól észrevevén a' királyné, melly nagyon becsülik az Európaiak a' gyöngycsigákat, az által remélhető jövedelmeinek tetemes szaporithatását, ha a' csigaszedésre adót vetne. Eleintén ő felsége ravasz okoskodásai közben adószedhetési igazára,

végre pedig ország nagyjaira hivatkozték. De midőn ezeket engedékenységre hajulni látná, könnyekre fakadott, 's végre megegyezett, hogy a' Pamutas-okba (alsóbb szigetek) egy kerülőirat (circulare) küldessék, mellyben parancsoltatott, hogy ezután a' gyöngyhalászok ne haborgattassanak, sőt minden szükségessel segítettessenek. Ez a' királyné kedvét egy időre elrontá, 's előbbi vidorságát csak a' dob hozhatta vissza, melly muzsika annyira tetszett neki, hogy annak folytatását a' hajó tetőzetén továbbra-is kérné. Mivel azonban a' hajónak szűk helye nem kedvezett annyira, mint a' tengerpart, ezen muzsikai előadásra, az egész társaság szárazra szállott 's a' dobosnak fel 's alá dobolva kelle járdalni, míg végre fáradt 's durczás leve, mi azonban még inkább gyönyörködteté a' lakosokat; némellyek a' legmagosabb fák tetejére-is felmásztak, hogy ezen látványt annál jobban izlelhessék.

Egy két nappal azután a' királyné ismételte látogatását. A' parton felvert sátorba rakám-ki a' neki 's királyi háznép tagjainak szánt ajándékimat, mindenik csomóra kinek kinek nevét irván; de az uralkodó királyné ezen felosztásra nem sokat ügyelt, hanem minden csomót megnyitván, mindeikből kivette, mi neki tetszett, 's a' magáéhoz tevén az egésztest öszve rakta és sajkájába küldötte. Erre leánytestvérével egy fél palaczk pálinkát kiivott, 's a' maradékot a' többi ajándékok utjára küldé, azután pedig mindketten elmentek. Szerencsémre az ifiú királynak szánt 's ezüsttel kirakott két csöves puskából, kevés posztó 's más értékű szerekből álló ajándékot nem raktam-ki a' többi közé, hanem azt azon alkalomra tartám vissza, ha majd személyesen szólhatnak vele.

Estvére Papiélé-ba, kikötőnkhez mintegy mértföldnyire fekvő igen regényes (romantos) helységbe hivattattunk az uralkodónéhoz. Rendkívül kellemes volt a' tenger partján oda vivő ut a' frisitő esti levegőben. A' királyi lakás, elődjeimtől már amaz eléggé leirt téres kalibák egyike, 100 lábnyi hosszúságra 's 35 lábnyi szélességre terjedett, tojásgömbölyeg formája, szalma fedele volt, és sűrűn egymás mellé vert karókon állott. Holdvilagnál egy kis ajtóra találtunk, mellyen bemenvén olly setétség környéke-

zett, hogy ama bambus nádon, mely a' szobapallót külön-
féle osztályokra hasítja, majd ketté törtük lábszárinkat.

(Végzet következik.)

III. JELES MONDÁS.

Boldogság. Ha van itt alant valamely boldogság, nincs
egyéb annál, mi az erényben lakik. Ugy szüli ez a' boldogságot
magának, mint a' nap világosít magának; és valamint ezt a' sűrű
fellegek meg nem homályosítják: úgy az ostromló nyomorúságok
amannak belső boldogságát el nem oltják.

Yung.

Hírvágy. A' hírvágnak csak egy dicséretes neme van, ez a'
bölcsestre törekedés; de a' bölcsesség-is csak egy, 's ez a' jóra igye-
kezet.

Michaelis.

Természet. Geniussal áll a' természet örökös szövetségben;
a' mit amaz ígér, bizonyosan teljesíti a' másik.

Schiller.

Aphorismák Erdélyből. I) Az ész erkölcs hijjával levél
nélküles élő fa. —

2) A' jó feleség olly édes gyümölcs, melyet senki se szakíthat-
le a' nélkül, hogy valamely talán csak néhány lépésekkel később
ment fáradt vándornak enyh-szerét el ne ragadná; — epekedve veti-
le ez magát a' fa alá, 's irigylő állapotját a' szerencsésnek; kita'
történet előbb vetett oda.

Közli Th: Sz: Györgyi ifj: Thoroczky László.

IV. VILÁGI TELEGRAF.

Angoly korcsmák fényüzése. Ama költséges pompa,
melly az angoly korcsmákat ékesíti, szinte hihetlenséggel határos, pe-
dig már a' legközönségesb pálinkás boltokra-is kiterjed. Az illye-
seknek tulajdonosai egymással vetekednek boltjaik szépítésében, a'
mahagoni fának, faragás és réz ékesítvényeknek pazarló használásában,
Grapes Public House-ban, csak a' faragott munka 100 font sterlingbe
(1000 ezüst ft) került. Nem régiben Londonnak egyik utszájában
három illyen pálinka szörpölő bolt nyitatték-meg, 's mindeniknek fel-
készítése 2000 font sterlinget (20,000 ezüst ft) kívánt. Itt ugyan sok
pálinkának kell elkelní, mig a' tőkepénznek csak kamatja-is vissza
kerülhet.

Asszony eladása Londonban. Egy Angoly Július 2-án
nyilvános vásárra hozá eladás végett feleségét, kinek szokás szerint
kötőfék volt nyakán. Több alkudozók közül egy utszaseprő ember
vevé őt meg 4 schillingen (2 ft.), ki szép portékáját illendően veze-
tél a' számos nép közül, mely őket kövekkel 's egyéb található
szerekkel ostromlotta.

V. KÜLÖNFÉLE.

Ninon de Lenclos. Sok asszonyosságok nehezteltek eme hírességre azon megkülönböztetésért, mellyel imádóji különégesen viseltettek iránta. Végre panaszt-is tettek Anna királynénál, ki őtet tüstént klastromba zární parancsolta tetszésére hagyván azonban a' választást. Ninon ezt hallván a' hirmondónak ezeket mondá: „Igen le vagyok kötelezve azon kegyelemért, hogy akaratomra hagyták a' választást; nem akarom tehát sokáig halasztani, választok — és magamat elhatározom a' Barátok klastromába.“ Ezen felelet megharagítá ugyan a' királynét, de kedvenczeinek közbevetésükre még-is megbocsájtott neki. — Millyen állhatatlan volt Ninon a' szerelemben, olly állhatatosnak mondják a' barátságban. Például szolgálhat Scarron iránti viselete. Ennek minden tagjait a' köszvény úgy öszve huzta, hogy nem-is mozdulhatott; sok barátjai közül csak igen kevesen látogatták-meg. Ezt Ninon meghallván tüstént hozzá sietett, 's egész napokat tölte nála. Következése vala, hogy Scarron nem sokára majd minden barátjait ágya körül szemlélhette. — Ninon gyakran szokta volt mondani: „Sokkal több kíváncsítatik az álhatatos szeretetchez, mint egy egész czrednek kormányzásához.

Bajáról Sámuel Károly.

Mértékleleteség. Milly kevésbé ér-be az ember, ha sürgőtelen kívánságait meggyőzni képes, szép bizonyosságul szolgál Browne angoly orvos. Ez t. i. Lord Spencerrel fogadott, hogy egész Augustus hónapban egy garasból élél napjában, a' mellett betegeit meglátogatja, 's egyéb dolgait végezni fogja. Szavát megtartá, 's még Aug. 31-én $2\frac{1}{2}$ font maradékja volt. Víznel egyebet nem ivott; kenyeren, sajtján 's kolompérján kívül csemege gyanánt egy heringet-is vett, melly azonban öszve száradva maradt-meg.

VI. NEVETTETŐ PILULA.

Cholera idejében a' szomszéd megyébe kelle utaznom 's így ut közben az illető helyekre rendelt biztos urnak bekellett mutatnom uti leveleimet. Egy helyen bevezettetvén a' biztos urnak szobájába, míg a' jó ur kívül többekkel dolgát végezné, én az asztalon fekvő levelek egyikének czimjén ezt olvasám: „Nemes Nemzetes és Vitézlő N. N. urnak, t. n. T. vármegyei epemirigy dőghalál biztosának tisztelettel.“ Szilvágyi Gáál József.

Kérdő rejtvény.

1) Mellyik európai fejedelem szokott rózsza színű lovon megjelenni pompás innepléskor?	Gaal Alajos.
2) Mi nem drágul, sem olcsul-meg soha?	Gaal József.

Előbbi rejtvény; Himfi.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattnef-Károlyi urak utszája 612.